

Huvudman

Stiftelsen Västerås Waldorfskola
Organisationsnummer 878001-7110
styrelsen@vwaldorf.se

Ärendet

Tillsyn av Västerås Waldorfskola i Västerås kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Stiftelsen Västerås Waldorfskola att senast **den 21 november 2022** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande områdena undervisning utifrån läroplanen och garanterad undervisningstid. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om huvudmannen inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Stiftelsen Västerås Waldorfskola ska vidta följande åtgärder

Undervisning utifrån läroplanen

1. Se till att eleverna i lågstadiet ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik genom att undervisningen behandlar kunskap om och användning av digitala verktyg utifrån läroplanen och de aktuella ämnenas kursplaner (förordning om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet [SKOLFS 2010:37] med bilaga [Lgr11], 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.2 Kunskaper, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15

Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Garanterad undervisningstid

2. Se till att eleverna på låg- och mellanstadiet får sin garanterade undervisningstid, vilket innebär en total undervisningstid på minst 6 890 timmar i grundskolan. Undervisningstiden ska fördelas mellan årskurserna utifrån den stadieindelade timplanen (10 kap. 5 § skollagen, 9 kap. 3 och 4 §§ skolförordningen [2011:185] och bilaga 1 till skolförordningen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Om ärendet

Skolinspektionen har inom ramen för en tematisk tillsyn av utbildningen på waldorfskolor inlett en tillsyn av Västerås Waldorfskola i Västerås kommun. Tillsynen omfattar skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Västerås Waldorfskola följer gällande bestämmelser om undervisning utifrån läroplanen, garanterad undervisningstid, tidiga stödinsatser, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, trygghet och kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer den 15 och 16 februari 2022, samt lektionsobservationer och en kompletterande intervju med rektorn den 16 mars 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans rapport om systematiskt kvalitetsarbete, ordningsregler, plan mot diskriminering och kränkande behandling, timplan, planering av innehållet i morgonperioderna för respektive årskurs, elevscheman, sammanställningar av genomfört kartläggningsmaterial i förskoleklassen, bedömningsstöd i årskurs 1, nationella prov i årskurs 3 samt rektorns egen dokumentation gällande digitalisering, timplan och studiemiljö. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skolla-

gen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga bedömningar och åtgärder.

Föreläggande

Undervisning utifrån läroplanen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med såväl rektorn som lärarna framkommer en begränsad användning av digitala verktyg i undervisningen av eleverna i årskurs 1-3. Detta bekräftas av eleverna i årskurs 3 som i intervju uppger att de inte använt datorer under lektionerna överhuvudtaget och att de därmed varken skrivit texter på datorn eller sökt information på nätet i undervisningen. Rektorn uppger i intervju att det är för lite användning av digitala verktyg på lågstadiet och att användningen ökar från och med årskurs 5. Enligt rektorn har eleverna på lågstadiet svarat på enkäter på datorn och vid ett par tillfällen sökt fakta på nätet. Av intervju med lågstadielärarna framgår att eleverna i årskurs 1-3 vid vissa enskilda tillfällen har fotograferat och filmat och en lärare berättar att hen vid ett tillfälle har låtit elever i årskurs 2 söka information på nätet. En annan lärare beskriver i intervju en framtida ansats att låta eleverna öva på att använda datorer vid något tillfälle under våren 2022. Läraren kan dock inte presentera när övningen kommer att äga rum eller vilket centralt innehåll som ska beröras.

Av intervjuer med rektorn och lärarna framkommer att skolan håller på att ta fram ett förslag på utveckling av skolans digitalisering, i form av en IKT-plan. Rektorn och lärarna berättar att IKT-planen förväntas gälla från och med läsåret 2022/2023 och att den ska inkludera samtliga årskurser. Rektorn beskriver i intervju ett behov av större insikt i digital användning i undervisningen hos lågstadielärarna. Skolinspektionen har tagit del av ett utkast till den IKT-plan som skolan håller på att utarbeta och där framgår bland annat följande utvecklingsmål för årskurs 1-3: Att elever får pröva att skriva i ett ordbehandlingsprogram, lära sig enklare filhantering, utveckla sina kunskaper i ordbehandlingsprogrammet, bekanta sig med ett program för digitala presentationer, utföra enklare internetsök på både fakta och bilder, jämföra fakta digitalt/bok, lyssna på radioteater, fotografera och dokumentera naturruta, utföra multiplikation och additionslekar med miniräknare samt pröva digital programmering.

Rättslig reglering

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden (1 kap. 4 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen). För varje skolform ska gälla en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (1 kap. 11 § skollagen). I skollagen anges vilka ämnen undervisningen i grundskolan ska omfatta (10 kap. 4 § skollagen). För varje ämne finns en kursplan (10 kap. 8 § skollagen). Kursplanerna innehåller respektive ämnes syfte, centrala innehåll och kunskapskrav (Lgr11, 5 Kursplaner).

Av läroplanen framgår att skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik. De ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik, för att kunna se möjligheter och förstå risker samt kunna värdera information. (Lgr11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag). Vidare framgår av läroplanen att läraren ska organisera arbetet så att eleven får använda digitala verktyg på ett sätt som främjar kunskapsutveckling (Lgr11, 2.2 Kunskaper).

Av kursplanerna i flera ämnen framgår hur elever ska få kunskap om och använda digitala verktyg i årskurserna 1-3 (Lgr 11, 5.1 Bild, 5.5 Matematik, 5.9 Biologi, 5.10 Fysik, 5.11 Kemi, 5.12 Geografi, 5.13 Historia, 5.14 Religionskunskap, 5.15 Samhällskunskap, 5.18 Svenska, 5.19 Svenska som andraspråk och 5.21 Teknik).

Av kursplanerna i ämnena matematik, samhällskunskap och svenska framgår exempelvis följande.

I ämnet matematik ska eleverna genom undervisningen ges möjligheter att utveckla kunskaper i att använda digitala verktyg och programmering för att kunna undersöka problemställningar och matematiska begrepp, göra beräkningar och för att presentera och tolka data. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla enkla tabeller och diagram och hur de kan användas för att sortera data och beskriva resultat från enkla undersökningar, såväl med som utan digitala verktyg (Lgr11, 5.5 Matematik).

I ämnet samhällskunskap framgår att undervisningen ska ge eleverna möjlighet att förstå digitaliseringens betydelse för samhällsutvecklingen och för den personliga integriteten. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla hur man kan värdera och bearbeta källor och information, såväl med som utan digitala verktyg (Lgr11, 5.15 Samhällskunskap).

I ämnet svenska framgår att eleverna ska ges möjligheter att kommunicera i digitala miljöer med interaktiva och föränderliga texter. Av det centrala innehållet för årskurserna 1-3 framgår bland annat att undervisningen ska behandla handstil och

att skriva med digitala verktyg samt informationssökning i böcker, tidskrifter och på webbplatser för barn samt via sökmotorer på internet (Lgr11, 5.18 Svenska).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolan har brustit i undervisningen utifrån läroplanen. Av läroplanen framgår att alla elever ska ges möjlighet att utveckla sin förmåga att använda digital teknik och att det finns centralt innehåll med koppling till användande av digitala verktyg eller förståelse för digitala verktyg i elva ämnen i lågstadiet. Av utredningen framgår att eleverna på lågstadiet endast i mycket begränsad omfattning använder digitala verktyg i undervisningen. Visserligen uppger en lärare på lågstadiet att hen planerar att låta eleverna öva på att använda datorer under våren 2022, men lärarens beskrivning är vag och preciserar inte något centralt innehåll. Skolan håller också på att ta fram en digitaliseringsplan för användandet av digitala verktyg, men denna plan gäller inte innevarande läsår.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektorn framgår att lärarna i låg- och mellanstadiet lagt sina scheman på egen hand och att två lärare på högstadiet lagt samtliga högstadiescheman för läsåret 2021/2022. Att det är lärarna själva som schemalagt timmarna bekräftas i intervjun med lågstadielärarna som också uppger att rektorn inte stämt av undervisningstiden med lärarna. Lärarna i mellan- och högstadiet uppger dock att det finns en schemagrupp på skolan som arbetar tillsammans med rektorn. Av intervjuerna med lärarna i låg-, mellan- och högstadiet samt rektorn framgår det att det finns specifika planeringar för morgonperiodernas innehåll i respektive årskurs, som skolan kallar för arbetsplaner. Rektorn kan i intervju inte svara på om det finns någon risk att elever inte kommer att få samtliga timmar för respektive stadiet under läsåret 2021/2022. Rektorn berättar dock att elevernas scheman inte kommer att förändras under innevarande läsår men att scheman kan ändras utifrån timplanen under kommande läsår 2022/2023.

I den timplan som redovisats till Skolinspektionen och i intervju med rektorn framgår att det saknas timmar i idrott och hälsa på lågstadiet och högstadiet samt i de samhällsorienterande ämnena på mellanstadiet. På lågstadiet är bara 120 timmar utlagda och på högstadiet är bara 270 timmar utlagda i idrott och hälsa. I de samhällsorienterande ämnena är endast 249 timmar utlagda på mellanstadiet. I intervju med rektorn framkommer att rektorn inte vet vilket av ämnena historia, geografi, religion eller samhällskunskap som det saknas timmar i.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. Vidare framgår att regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen).

Av timplanen för grundskolan framgår hur undervisningstiden i ämnena ska fördelas på låg-, mellan- och högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 3 och 4 §§ och bilaga 1 skolförordningen).

Av timplanen framgår bland annat att en elev har rätt till 140 timmar i idrott och hälsa på lågstadiet och 280 timmar i idrott och hälsa på högstadiet samt 333 timmar i de samhällsorienterande ämnena på mellanstadiet, varav 70 timmar i respektive ämne geografi, historia, samhällskunskap och religionskunskap (bilaga 1 till skolförordningen).

Av timplan för grundskolan framgår att 600 timmar av den totala undervisningstiden i grundskolan får användas till skolans val. Vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas (bilaga 1 till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen och rektorn inte säkerställt att eleverna får sin garanterade undervisningstid på låg- och mellanstadiet. Av utredningen har det framkommit att skolan visserligen har en timplan och ett schema för respektive årskurs. Det finns även en planering av morgonperioderna, då eleverna undervisas utifrån ämnesintegrerade teman, för respektive årskurs. Av utredningen framgår dock att lärarna på lågstadiet har lagt sina egna scheman och att rektorn inte stämt av undervisningstiden med lärarna. Vidare är planeringarna av morgonperioderna, som rektorn tar del av, enligt Skolinspektionens bedömning inte tillräckligt detaljerade på lågstadiet för att visa samtliga timmar i samtliga ämnen. Därmed saknas en samordning av undervisningstiden som kan säkerställa att eleverna på lågstadiet får sin garanterade undervisningstid.

Det har även framkommit att det, utifrån skolans timplan, saknas undervisningstid i idrott och hälsa på låg- och högstadiet. I idrott och hälsa har eleverna rätt till 140 timmar i idrott och hälsa på lågstadiet och 280 timmar i idrott och hälsa på högstadiet. Enligt skolans timplan har eleverna bara 120 timmar respektive 270 timmar utlagda i idrott och hälsa. Det saknas därmed 20 timmar i idrott och hälsa på lågstadiet och 10 timmar i idrott och hälsa på högstadiet. En avvikelse från timplanen för grundskolan är dock tillåten för ämnet idrott och hälsa så länge antalet timmar per stadium för ämnet minskas med högst 20 procent för att användas till skolans val. De aktuella avvikelserna är mindre än 20 procent.

Det saknas även undervisningstid i de samhällsorienterande ämnena på mellanstadiet. Rektorn kan dock inte redogöra för i vilket eller vilka av de samhällsorienterande ämnena som det saknas undervisningstid. I de samhällsorienterande ämnena har eleverna på mellanstadiet rätt till totalt 333 timmar varav minst 70 timmar i geografi, historia, samhällskunskap och religionskunskap. Enligt skolans timplan har eleverna bara 249 timmar samhällsorienterande ämnena på mellanstadiet. Det saknas därmed 84 timmar i de samhällsorienterande ämnena på mellanstadiet, vilket är mer än de 20 procent av undervisningstiden som får användas till skolans val.

Områden utan konstaterade brister

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med lärare, elevhälsans personal och rektorn. Skolinspektionen har även tagit del av skolans dokumentation kring garantin för tidiga stödinsatser.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningmaterial finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som ska uppnås i årskurs 1 och 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Vidare framgår att det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet i grundskolan om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik, finns en indikation på att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav för årskurs 1 eller 3 som ska uppnås. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppnå de kunskapskrav som anges där ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar (5 §) eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (7 §). Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna i 5 eller 7 § redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 7 § (3 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Stiftelsen Västerås Waldorfskola brutit mot bestämmelserna när det gäller att utbildningen ska bedrivas utifrån vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Ärendet avslutas i denna del.

Trygghet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av skolans ordningsregler och planen mot diskriminering och kränkande behandling.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska utbildningen utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet (5 kap. 3 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, elevhälsans personal och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Skolinspektionen har även tagit del av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av undervisningsråd Joakim Öberg.

Utredaren Sara Lidegran har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredarna Anna Bjurenstam och Hanna Kindén medverkat.